

MISE

Yá pó kú láe bee guuɔ

Anabi Mise ku Isaia gɔɔε, à zìkè e wàɔ gé Yesu Kilisi ii wè 740 e 700. Lá Isaia kèwa, à yã'ò Yudaɔnε gɔɔ pó Asili zìgɔɔ lé gbāamɔnɛ.

Mise lezà a gbépiwa an bùsu ní ní mæewia yá musu, à mè yá pó Isaili bùsu mæewia Samali lè a ní le sɔɔ. Wà lèlè Samalipiwa e wàɔ gé Yesu Kilisi ii wè 721. A mè yá pó a ní lépi dε an duunaɔ gbe ûε, atësa yázesai pó di ní guu. A yáɔ gbèamá Luaε, à yápiɔ gbèa an gbézɔɔ ní ní gbāadeɔwa, àizeeðeɔ ní dɔaanaɔ ní yákpalekènaɔ ní sa'onaɔ. A zoadò ãnabi pó aaɔ gbéɔ sásá ní yá nana oanéoowa, asa aali oné aa nɔsəlileo.

Mise gbéɔ gbaa laai guu àlε weelε gbé pó aale a yámaɔ lāasookε, aa zé maa sε, aai zìkè Lua pœäwa, aaiɔ kɔ yáma, aaiɔ yekɔi (6.8). A èa Lua a gbéɔ suabaa yá baokpàné lɔ.

Mise lá waaso lee plao yá pélpelækɔue. Lua mè á yákpalekε ní a gbéɔ, i ní swágaga (1-3, 6.1-7.7), ɔ à suabaa legbènè lɔ (4-5, 7.8-20), à mè á suníñɔ ní páziu à ní na kía pó a bɔ Davidi bui guue a ɔzì (5.1-4).

Yákpalekeà ní Samalideɔ ní Yelusaléüdeɔ

¹ Dii yã'ò Molésε gbé Miseε Yudaɔ kíao Yotañ* ní Aazao[†] ní Ezekiao[‡] gɔɔ. Yá pó ku Samali ní Yelusaléüowa ɔ Dii òè à mè:

* **1:1** 2Kia 15.32 † **1:1** 2Kia 16.1 ‡ **1:1** 2Kia 18.1

² Bui píi, à swákpa,
dúnia ní gbé pó kú a guuɔ,
à ma yāma ápii.

Dii Lua lé bɔbɔánɔ
za a bε pó a kua adoau.

³ Gwa! Dii bò a kúkíi,
à pila, àle tāa'o dúnia gulesíowá.

⁴ Gbèsisísi lé yó aà zíε
lán zoṣa pó kú té saewa.
Aale bàale lán i pó lé pila sìsìwawa,
mé guzuleo lé wēaa.

⁵ Bee a ke píi Yakɔbu buiɔ tāae ní Yudao duunao
yái.

Bóme Yakɔbu buiɔ tāae ūi?
An mæewia Samali tāao nolo?
Yudao tāagbagbakii kú má ni?
An mæewia Yelusalɛ ūi nolo?

⁶ Bee yái má tó Samali gɔ bεzia ū,
iɔ de gu pó wa vɛebu kεu ū.
Má a gbeo kóle guzuleu,
mí a ɛdaalekliɔ bɔ gupuau.

⁷ Wa a tāao wíwi píie,
wi tɛsɔ gba pó wà mòò ní kpéuɔwa.
Má aà diipiɔ dúuzɔ píie.

Lá wà gbapiɔ kàaa káaluaɔ asea ū,
wa taò à εa gɔ káaluaɔ asea ū lɔe.

⁸ Ⓜ Mise mè:
A yái tò má óɔlɔ, má búbuapε,
máɔ bε búu kyalesai.
Má wiile lán gbégbonawa,
má óɔlɔ lán koowa.

- 9** An bɔ gɔ bɔkɔ ũε,
à ma gbé Yudaɔ lè
e Yelusalɛū bɔlibɔleu.
10 Asu o Gatadeɔneο,
ásu óɔlɔ Akooo.
A gbeembo bùsuu Betafla.
11 Safiideɔ, à gẽzea bùu n̄ wio.
Zaanadeɔ bɔlɛ á gwaio,
Betaſeſlideɔ lé óɔlɔ,
aa n̄ gba zekiiο.
12 Malodeɔ lé kɔdɛ aafia'eai,
asa Dii vãi zimáɛ
e Yelusalɛū bɔlibɔleu.
13 Lakisideɔ, à godɔ sɔɔnɛ.
Amɛ á tò Sionadeɔ nà duunkewawa,
á wéleu õ Isailiɔ tåaekèu káau.
14 A yái tò á kékɔwa n̄ Mɔlesegatadeɔ.
Akazibudeɔ aaɔ de Isailiɔ kiaɔne yiongo lébaa ũε.
15 Malesadeɔ, Dii a mówá n̄ gbāamɔnɛdeo,
Isaili beeeđeɔ ge gẽ Adulaũ gbè'eu.
16 A á mi bo, í a gbáa lé,
à óɔlɔ á né yenzideɔ musu.
A á mi ke gbáigbai lán yāamusuwa,
asa wàlɛ n̄ kükü zìzɔɔ ũε.

2

Yá pɔ a ɔde gbāamɔnɛdeɔ le

- 1** Waiyoo yâb  e lækpaainao,
gb   p   aa   v  i làasook   n̄ lii musuo!
T   gu d  , aa   z  kew  ,
k   aa a z   v  i y  i.
2 Aa   lua buai aa símá,

aañ wedo kpéi aa ke ní pó ū.
 Aañ gbáamø gbéε,
 aa aà be ge aà túbi síwà.
³ Ayámeto ma Dii ma mè:
 Má díle mà yáyia gbéε beeɔwa,
 aa e bɔuo.
 Aa ták'o ní mio daa ía lɔo,
 asa wéteagɔɔe.
⁴ Gɔɔ bee wa yääadańnɔ,
 an yá i gɔ wénale ū wa mè:
 Wà wá ásookè,
 wà wá gbéø bùsu símá,
 wàle wá bugbeø kpaalékɔe ní luayádɔnsaiɔ.
⁵ A yái áø gbéø ví Dii gbéø kɔkāaaau
 à bùsu kpaale ní gbelaao.
⁶ Anabi egenaɔ yábòle aa mè:
 Wasu ãnabikèke yá bee musuo,
 wí a wá kúo.
⁷ Yakɔbu buiɔ, màa ále oa?
 Dii pɔ i pa kpaa yà?
 Aà yákéan wea?
 Dii mè:
 Ma yá líø maa gbé pó i yáké a zéwaøo lé?
⁸ I felø ní ma gbéø lán ibeeɔwa,
 i gbé pó yâe daaoɔ ulao símá,
 lán gbé pó aale su ní zìlaoɔwa.
⁹ I ma gbé nɔeɔ ya ní be maau,
 i ní néø kë ma gawiwa gɔɔpii.
¹⁰ A felø tá! A zɔlækìn lao.
 Bùsue bee gbâlè,
 à ɔɔkpà à kaalégyà sè.
¹¹ Tó mɔafilide mò εεtò à mè

á àsi maa o v̄εe n̄ w̄eo yá̄ musu,
 ãnabi bee taa gbé̄ beē ñ̄ yei.
12 Yak̄bu buī, má á naaa píīe,
 má Isaili kñnaç kakñu.
 Má n̄ kääa lán sấ pó kú kaauçwa,
 an dâdâkækii súu aç dɔ̄ n̄ dasi yá̄i.

13 Gbé̄ pó zewèn̄é a d̄aan̄é,
 aa bñibole gboo, aai bñleu.
 An kía mé a d̄aan̄é,
 ma Dii má zemikñn̄é.

3

Isaili d̄aan̄a lelea

1 Ò ma ea ma mè:
 A swákpa á Yak̄bu bui kiā,
 á Isaili kpablengā!
 I kû àç yá̄zede dño lé?
2 A za maau, á ye väizi,
 i ma gbé̄ báa bo,
 i n̄ báasi wolo n̄ wáwa.
3 I n̄ mebaasi só,
 i n̄ báa wolo n̄ mewa,
 i n̄ wáç wíwi,
 i n̄ nòç fùuké dàau,
 i tçetçe ka do'oou.
4 Tó aa wiilèa sa, má wemáo.
 Goo bee má wesé mà n̄ kíi gwao
 yäväi pó aa kë yá̄i.
5 Yá̄ pó Dii òn kë, à mè:
 Anabi pó aañ ma gbé̄ sásñu,
 tó aa pó è aa sò,
 aañ më aafia aç ku.

Tó aai pó e aa dà léeo sõ,
aař mε aa zì s̄ouke.

⁶ A yáí tò gwāasina a kúlewá,
wépungu'ea aō kuo.

Gusia a daálae,
màsokea aō ku l̄o.
Iatē a gē ãnabipioñe kpéu,
fāane aō siané.

⁷ Wí a gu'enaç kú,
màsokenaç gee a gõ kpá ní wéi.
Ampii aa ōku ní léwa,
ké málε wemáo yáí.

⁸ Mapi sõ, gbää mòa
Dii Nisina pó ū.

Yázede dèdea ní ikoo
ké mà Yakɔbu buiɔ tāaeɔ oné,
mà to Isailiɔ ní duuna dõ.

⁹ A yápi ma á Yakɔbu bui kiaç,
á Isaili kpalablenac!
A ye yázede giyäio,
í yá pó zevi fuangbae.

¹⁰ I Siɔna káfi ní gbëdæao,
i to Yelusalé ū zɔɔkū ní yâdɔɔsaio.

¹¹ A kiaç í yâgɔgɔ gbagusaε yáí,
a sa'onac í yâdadane ài'ea yáí,
a ãnabiɔ í màsoke ūa yáí.

Ó aař Dii tó sé aa mε:
Dii kú wá guuo lé?

Yá a wá leo.

¹² A yáí wa Siɔna sa pa bugbe ūε,
Yelusalé ū i gõ bɛzia ū,

Lua kpé sìsì i gõ sìsì líkpède ù.*

4

*Dii gbèsìsì
(Isa 2.1-4)*

¹ Googbbezazî
gbèsìsì pó Dii kpé kuwà
a gõ gbèsìsì mide ù.

Wa se lesì de sìsìla,
bui píi i siu we.

² Bui gé we dasi, aai mε:
A mɔ wà dεdε Dii gbèsìsìwa,
wí gé Yakɔbu buiLua kpéu,
i wá da a zéwa, wí bεu.

Dii ikoyã a bɔ Siɔna,
aà yá a bɔ Yelusaleù.

³ A yágõgõ buiɔnε,
a yâkeke bùsu zàzã pó gbää vînε,
aai n̄ fëndao gbëgbë aa lile soona ù,
aai n̄ sɔnaɔ lile máaso limibobɔ ù.*

Buie a fënda se a deezio,
wa zikaa dada lɔo.[†]

⁴ Baade a zɔlε a vεeli
n̄ a kaadɔenlio gbáu,[‡]
gbëe a vîadadañzi lɔo,
asa Dii Zìgõde lé mé ò.

⁵ Bui píi lɔ kú n̄ n̄ tâa tóo,
wápiɔ sɔ, Dii wá Lua tó wáo kuò gɔɔpii.

⁶ Dii mè:
Goo bee má a gbé tɔɔlenao kâaa,

* 3:12 Zel 26.18 * 4:3 Yoε 4.10 † 4:3 Isa 2.2-4 ‡ 4:4 Zkl 3.10

má a gbé pó ma ïadàmá ma ní yápiɔ naaa.

⁷ Má a gbé pó lé tɔɔlepiɔ ke ma gbé kɔnaɔ ũ,
má a gbé pó wà tàngnɔ zàpiɔ ke bui gbāa ũ.

Za gɔɔ bee máɔ kiblemá

Sionna gbèsiɔsi musu e gɔɔpii.

⁸ Sionna gbèsiɔsiá ma kpàsa dádákɛgbae,
aà kpala káau a ea suwà,
wiɔ kible Yelusaleũ.

⁹ Bóyái álé búbuapei?

Ké á kía vñø yái yá?

A ledamade kuo,

ɔ wāwā á kú lán ne'iwāwāwaa?

¹⁰ Sionadeɔ, à fiaafiaa ní wāwāo
lán nɔe pó lé ne'iwa,
asa á bɔle á wéle guu
à kálε sëue, í tá Babeli.

We Dii a á misiu,
we a á bɔu á ibeeɛɔ ɔzì.

¹¹ Tia kewa buiɔ kääaaázi,
aa mè wa Sionna ɔɔkpa,
wiɔ gwa wàɔ pɔnake.

¹² Aa Dii làasoo dɔo,
aa yá pó álé yá gbadɔo,
asa à ní kääa lán pɔ baaawa pówengbɛzɛue.

¹³ Sionadeɔ, à fεle pɔgbɛ!

Má tó àɔ gbāa
lán zu pó a kóba de mɔ ũ
mé a swε de mɔgotɛ ũwae,
í bui dasipiɔ úlɔ.

A ní pó pó aa è gbéblea guu kpaa,
an àizeeɔ i gɔɔ mapi ma dúnia Dii pó ũ.

¹⁴ Wéle bliideɔ, à á zìgɔɔ kääa,

asa wà koezžázie.
Wa Isailiɔ dɔaana lé n̄ goo a gεewa.

5

Isailiɔ kía a bɔ Betɛleū

¹ Beteleū Eflata n̄ k̄sāa Yuda bùsu w̄ləozi,
ãma n̄ guu gb̄e a bɔu,
iɔ demee Isailiɔ kía ū.*
Om̄e kú za káaukaau,
aà felea ku à ḡḡḡ.

² Ayāmeto Isailiɔ aaɔ ku v̄aaa
e ḡɔ p̄ ne'ina a ge népi ið,
aà gb̄e kiniɔ i su n̄ Isailiɔ sānu.

³ A fele n̄ dādāk̄e n̄ Dii gbāao
n̄ Dii a Lua zɔɔkeo.
Aà zɔɔke a ligua e dūnia léwa,
aaia ku niε guu.

⁴ Om̄e aɔ de n̄ aafia ū.

Tó Asiliɔ s̄i wá bùsuu,
tó aa ɔz̄ wá w̄le b̄lideɔwa,
wá tó dɔaana gb̄ɔn soplaɔ feleríno,
kíapiɔ ka se swaaɔ.

⁵ Aa kible Asili bùsuwa n̄ f̄ndao,
aa gb̄able Niúlodi† bùsupiwa
n̄ f̄ndao woa a kpéu.

Tó Asiliɔ siwágu
m̄é aa ɔz̄ wá bùsuwa,
kíapi m̄é a wá bɔ n̄ ɔz̄i.

⁶ Yakɔbu bui kɔnaɔ ku buiɔ guu
lán fli p̄ bɔ Dii kíi kpaawa,

* **5:1** Mat 2.6, Zāa 7.42 † **5:5** Daa 10.8-11

íli s̄áa gb̄enazinazio,
lán lou'i pó fàfâ s̄ewawa,
íli gb̄ee dão.

⁷ Yak̄bu bui k̄naa aao ku buī guu,
bùsu pó aao ku a guu aao dasi,
lán nò̄omusu kua líkpe nò̄b̄o guu
ge nò̄kusi kua sã kaauwa.

Goo pó àle pãa,
í kusimá à n̄ taitai,
gb̄ee ku à n̄ b̄o aà oziō.

⁸ A oloo á ib̄eε̄la,
í á w̄el̄epiō d̄ede píi.

⁹ Ma Dii ma mè,
ḡoo bee má á s̄ó midé á guu,
mí á s̄ogo wíwi.

¹⁰ Má á bùsu w̄el̄eo d̄enz̄o,
mí a z̄egikii kwé.

¹¹ Má á gb̄ek̄olekenao bâd̄e,
p̄damadeo aao kú á guu l̄o.

¹² Má tâa pó á ào é'ε,
má gbe pó á p̄eleo wíwi,
á kûle á p̄okeapione l̄o.

¹³ Má Asetati lío wolewole,
mí á w̄el̄eo yaa.

¹⁴ Bui pó aai ma yâmao s̄õ,
má tsimá n̄ p̄okumao n̄ kyâwâaoe.

6

Dii b̄ob̄a n̄ Isaili

¹ A swákpa yá pó Dii òi!
A mè mà fel̄e ze,
mà b̄o n̄ yâo gb̄esisi wáa,

mà to sísíō ma lōo ma.

² Gbèsisíō, à yá pó Dii lé bōo ma!

Dúnia zína pó lō ku gōopiō
à swákpa!

Asa Dii lé bōbō ní a gbéēe,
a yāvī ní Isailiō.

³ Ma gbéē, bō má kēéi?

Bó má kē a kpasamanōi?
A omee!

⁴ Ma á bólē Egipi,*

ma á bō zōbleu,

Ma Mjizi† zì à dōaaé
ní Aalonao ní Miliaūo.‡

⁵ Vái pó Mōabuo kí Balaki dīlē à kēé

ní yá pó Bēōo né Balaaū§ wèwào,
à to à dōágū ma gbéē.

Ma dōaaé sea za Sitiū
e a ge ka Giligali,*

ké à e ma maakeao dō.

⁶ Bó má ge zeò Dii aeí?

Bó má kúléò Lua Musudeei?

Má ge ze aà ae ní gáae wēdonao yà?

Má sa pó wí a pó káteu à tékū oowà yà?

⁷ A sāsa mèn òaa sōo si yà,

ge nísi ta mèn òaaasōo lēe kwí?

Má a negōe séia kpá ma tāae fiabobō ū yà?

Má né pó bò ma plēu kpa ma duuna awakpabō ū yà?

⁸ Gbēnazína, wà yá pó maa òne.

Yá kpele Dii lé gbéamai?

* **6:4** Bōa 12.50-51 † **6:4** Bōa 4.10-16 ‡ **6:4** Bōa 15.20 § **6:5**

Nao 22.2-24.25 * **6:5** Yoz 3.1-4.19

Yāke a zéwa, ní ye gbēkékai.
N nzia busa, ní té Luazi.

⁹ A Dii lō ma dō,
àlē lezu m̄eewiadezi.
Viakea Dii e mé ūnō ū.
A go pó a á gbē gwa,
í Lua pó dīle yāma.

¹⁰ Ḷvāi ku vāikēnao ua e tia
ní zaa m̄afilide pó de láaipe ūo.

¹¹ Gbē pó kiloo gbēblebō vī
a gbiayōbō vāi kūa,
má aà bō maa nee?

¹² M̄eewiae bee odeo pāsī maamaae,
mé a gbē kīniō i eetoto,
m̄afiliyā mé kú ní léu.

¹³ Ayāmeto ma na á dēdeawa,
mále á ásooke á duuna yái.

¹⁴ A pōble, kási á káo,
á nōse a gō da giie.

A pō dile kūsūa ū, a gōplakeo,
asa má á kūsūapi kpa ziblenao wae.

¹⁵ A pótō, kási á kekeo.

A nísi ke, kási á a m̄aokeo.
A vēe dafu ke, kási á a imio.

¹⁶ A Ḷmeli[†] yā'one kūa
ní Ahabu[‡] bēdeo yākeao píi,
a ní olesè.
A yái tō má á dūuzō,
mí tó wà á m̄eewiadeo láanike,
í gō bui píie gbē sōsōbō ū.

[†] **6:16** 1Kia 16.21 [‡] **6:16** 1Kia 16.29, 21.25-26

7

Isailiɔfεlεa

1 Waiyoo mapi!

Má dε lán gbé pó lé libε
ge vεεbe kõnwεwae.

Vεε kó ge kaadøen sεia pó mi a nidε ku lɔo.

2 Luayāmanao làa dúniau,
gbεmaao ku gbεnazinao guu lɔo.

Ampii aaī gbé dādā aa dε,
baade lé a gbédee wε ní tāaluo.

3 Aa vāikea gɔi vī ɔplaa ní zεeo.
Kia i pó gbεa,
yákpalekena i gbagusaesi,
gbāade i azia pœa dilené,
ampii aaī gbé wεtāo.

4 An gbεmaao dε lán leaawa,
an dendaeo pāsī dε lesikaoa.
An iadamagoo pó ní gudʒanao a yā'ò kà,
an bābabāabogoo p̄lla se.

5 Nsu n̄ n gbédee nāaikεo,
n̄su n̄yɔ̄ daa n kwāasi gāuwao.

Laaika yā pó n̄yɔ̄ o nɔe pó kpá ní kùεεzi.

6 Negɔe a a mae kpεbɔ̄,
nεnɔe a fele ní a dao,
nɔzāe a bɔ̄ a zāda kpε,
gbé bεdeo gɔ̄ aà ibεεo ū.*

7 Mapi sɔ̄ ma wé aɔ̄ dɔ̄ Diizi,
má Lua ma Suabanapi dā.
Ma Lua a ma yāma.

* **7:6** Mat 10.35-36, Luk 12.53

8 Wá ibeeo su pønake wá yá musuo.

Baa ké wa lele, wá felee.

Baa tó wá kálea gusiau,

Dii a gupuwéε.

9 Lá wa duunakè Diiε,

àle a pøkúma bøbwá

e ào gé yásiiwano,

i to yá bøwano na.

A wá da gupuau,

a wá suaba, wí wésie.

10 Tó wá ibeeo è, wí a ní kú.

Wá ibeeopiò òwéε yáa

aa mè Dii wá Lua ku máε?

Wa ɔzɔmá lán pèləawa gāaε,

wí wésie.

11 Siøna bílibogø a ká,

gø bee a kálea a yàasa kú.

12 Gø bee gbéø bø Asili ní Egipi wéleø guu,

aa bø za Egipi ní Uflatao,

za ísia baale ní baalao,

za gbësisi kpele ní kpelao,

aai mø we.

13 Dúnia a gø yàaa

gbé pø kú a guuø yâkøaø gbø ü.

14 Dii, ní ní gbéø dádáke ní n gopanao,

n kpàsa sápiø aaïø kú nítéε Kaameli líkpøu,

aai pøble Basana ní Galadao dádákekii maau lán
yäawa.

15 Nyø yâbønsaø këné,

lá ní kë gø pø n bøñno Egipiwa.

16 Buipáleø e,

wí i ní kú ní negønkøyä musu.

Aa ɔku ní léwa,

an swá iɔ kε weñu.

¹⁷ Aa bùsu ble lán mlëwa,
lán póttaa'onkuawaɔwa.

Aa bɔ ní ulækiiɔ guu,
aa mɔ Dii wá Luawa ní lualua.

N vía a ní kú, sɔ i kɛ̄ngu.

¹⁸ Lua, démε muaannɔi?

Ni n gbé kɔnaɔ duuna kémá,
ni sùuuukeńnɔ ní ní tåaeɔ.

N pɔ líɔ paa gɔɔpiio,
gbékékéané mé i kangu.

¹⁹ Nyɔ ea wá wénagwa lɔ,
ní ɔzɔ wá yâvâiɔwa,
ní wá duuna zu ísia i títiu píi.

²⁰ Nyɔ náaiyã kε Yakɔbu buiɔne,
níyɔ gbékéké Ablahañ buiɔne,
lá ní a legbè wá dezipiɔne za káauwa.

**Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at
ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9